

En el centenari del naixement del pintor Eduard Flò

Núria Casals i Cortès

El número 15 de CARRER DELS ARBRES publicà, a la secció de Plàstica, un article sobre l'artista badaloní Eduard Flò i

Guitart. D'això fa poc més d'un any. La intenció d'aquell article, bàsicament biogràfic, i en el qual es destacava el

desconeixement força generalitzat, inclús a nivell local, sobre la persona d'en Flò i sobre la seva obra, era la de contribuir a recuperar el record del pintor, mort l'abril del 1958. Bé que no és qüestió de repetir ara tot el que es deia llavors, no està de més recordar breument les dades més importants i incorporar-hi algunes de les que en aquell moment desconeixiem.

L'Eduard Flò va néixer a la nostra ciutat el 8 de desembre de 1881. De molt petit demostrà una gran afeció i facilitat pel dibuix, per la qual cosa els seus pares el matricularen, a l'edat de vuit anys, a l'Escola de Belles Arts de Barcelona. En aquesta decisió hi va tenir a veure el consell del mestre d'en Flò, el Sr. Pedro Villuendas. Seguí estudis a Llotja, amb poques interrupcions, fins al 1905, i foren professors seus, entre altres, Antoni Caba i Modest Urgell. Treballà durant un temps d'aprenent de pintor decorador a Barcelona, feina que deixà en rebre una pensió de la Infanta Isabel, amb l'import de la qual s'apuntà a l'acadèmia de Ricard Martí, fill de Ramon Martí i Alsina. També es va fer soci del Reial Cercle Artístic, que freqüentà a temporades. El curs 1901-02 el passà a Roma amb una beca de l'Ajuntament de Badalona, i un cop acabats els estudis a Llotja, feu una estada d'uns mesos a París. El 1906 obrí una acadèmia al carrer de la Mercè de Badalona. El 1914 es casà amb Marie de Azcue, una deixeble seva, i s'installà a Barcelona. Malgrat aquest canvi de residència, en Flò no es desvinculà de Badalona, ja que continuà uns anys amb l'acadèmia i feu classes a l'Ateneu Obrer del 1914 al 1919, i a l'Escola Elemental del Treball del 1928 fins gairebé el començament de la guerra civil. A més, va formar part quasi sempre, fins la seva mort, del Jurat de les Exposicions de Belles Arts que se celebraren a la nostra ciutat els anys quaranta i cinquanta. En la seva joventut realitzà diverses exposicions individuals i participà en unes quantes col·lectives, cada cop més espaciades per la seva dedicació a la docència i a la pintura d'encàrrec, sobretot retrats, que l'allunyaren progressivament dels ambients artístics de l'època. Pintor de la figura humana, i

també del paisatge i de la natura morta, la seva obra es mantingué sempre fidel a unes formes expressives que tenen les seves arrels en la pintura realista del segle XIX.

Aquest és el resum, molt breu, d'aquell article, que a l'últim paràgraf feia esment de la commemoració del centenari del naixement d'en Flò a partir del desembre del 1981, amb motiu del qual s'estava elaborant un estudi sobre la figura i l'obra de l'artista. El centenari ha arribat i la monografia ja és a punt, gràcies a que han tingut cura de la seva edició el Museu i l'Ajuntament de Badalona, que han comptat amb la col·laboració del Departament de Cultura de la Generalitat i amb la de la Diputació de Barcelona. Us parlarem del seu contingut de manera concisa.

Després d'un pròleg de Josep Guitart i d'una breu introducció, s'entra pròpiament en matèria amb un primer capítol que té la finalitat de situar el naixement de' pintor en un context determinat, i que es refereix, per tant, a alguns aspectes de la Badalona de l'últim quart del segle XIX, per al qual s'han utilitzat diversos treballs sobre el tema publicats a la premsa local. El capítol biogràfic s'ocupa principalment de tot el que està relacionat amb la seva activitat artística, amb especial atenció als anys de formació, que expliquen, si més no en part, les posteriors preferències i actituds pictòriques d'en Flò. Segueix l'apartat que tracta específicament de l'obra; es parla en primer lloc de les característiques generals sempre presents en la producció del pintor, malgrat les evidents diferències entre treballs de joventut i d'altres realitzats els últims temps, i després es fa un repàs a un centenar de peces —des d'una petita nota a l'oli de quan en Flò tenia prop de dotze anys fins a un retrat d'un home gran, adormit, de quan en tenia més de setanta—, que es reproduïxen a partir de fotografies, algunes a color, de Jaume Sacasas, Albert Cartagena, Josep Guirao i Arnal S. Licer. La bona maquetació de Toni Benages ha permès reunir text i imatge en una mateixa pàgina, amb la qual cosa el lector no ha de buscar en uns fulls anteriors o posteriors els olis i els dibuixos que es comenten. El següent capítol és una

relació d'exposicions individuals i col·lectives, resultat de les consultes als catàlegs d'exposicions que conserven la Biblioteca dels Museus de Barcelona, l'Institut Municipal d'Història de Barcelona —Ca l'Ardiaca— i el Museu de Badalona, i de la informació que ens ha proporcionat la premsa de l'època. Aquesta llista d'exposicions va acompanyada d'uns quants comentaris crítics a algunes d'elles publicats a la premsa de Badalona i de Barcelona. L'última part de la monografia correspon al catàleg de les 501 obres localitzades fins al moment d'entrar el treball a impremta —moltes conservades per familiars de l'artista, unes quantes escampades per diverses cases de la nostra ciutat i de Barcelona—, i està dividit en dues parts: la primera, que segueix quasi sempre un ordre cronològic, compren les cent peces —olis i dibuixos— citades al text i reproduïdes. La resta s'ha agrupat segons es tracti de pintura o de dibuix, i dintre d'aquests dos apartats per temes —natura morta, paisatge i figura—, procurant en cada un d'ells, fins on ha

estat possible, fer una ordenació cronològica. Clou el treball la bibliografia consultada per a la seva elaboració.

La publicació d'aquest llibre per part del Museu i de l'Ajuntament no és, però, l'única iniciativa destinada a commemorar el centenari del naixement de l'Eduard Flò. Ben al contrari, s'ha preparat un àudio-visual d'utilització a les escoles, s'ha imprès un cartell, s'edita també una carpeta amb uns dibuixos seus, i hi ha programat un acte al Museu, el diumenge, 21 de febrer, a les dotze del matí, amb una conferència a càrrec de Francesc Fontbona, autor de nombrosos i importants treballs sobre l'art català a finals del segle XIX i primera meitat del XX, com és ara la recent monografia sobre l'Anglada Camarasa, feta juntament amb Francesc Miralles, i la posterior inauguració d'una exposició antològica de les obres més representatives d'en Flò, que ha estat possible gràcies a l'entusiasta col·laboració de familiars i col·leccionistes. No cal dir que us hi esperem.